

És törvény óvja a poéta pátriáját

Kiskunság nagy parkja – Ősborókás
és madárparadicsom – Kolon-tónál, Töserdőben

Átkelünk a zombékok közötti bürükön, majd a veszőből korcolt szárnyéket elhagyva feltűnik a legelésző szürkegulya... Egykoron az e tájon használatos szavak — zombék, bürü, szárnyék — jelentését mostanság csak az öregek ismerik és az értelmező szótár őrzi. Bizonyára — a szavakhoz hasonlóan — a Dunától a Tiszáig nyúló róna természeti értékei is feledésbe merültek volna, ha múltat őrző törvénnyel nem mentjük meg azokat. Ezt a szolgálatot teljesíti a fél évtizeddel ez-

előtt létrehozott 30 ezer hektáros Kiskunsági Nemzeti Park.

Múzeumban a múlt

Mivel itt az idők folyamán sokat változtatott a természet az ember, így nem maradt egységes védelemre érdemes terület. Ezért a nemzeti park hat nagyobb mozaikszzerű területről áll, amelyekhez seregnyi kisebb tájvédelmi körzet csatlakozik. A park ezernyi látnivalóval vonzza a honi és külföldi turistákat. És ki lehet avatottabb kalauz e tájon, mint Petőfi, aki verseiben csaknem leltárba szedte a Kiskunság látványosságait.

Kezdjük a sétát Bugacon. A mozdulatlan dermedt homokhullámok hátán a környék egyik legféltettebb kincse az ősbörökás. A bórókafenyők talpánál zuzmók, mohák foltjai, amott pedig „tenyészik a bús árvalányhaj. S kék virága a

szamárlenyernek”. Azután kitárulkozik a táj; az ősleghelén „kolompol Kis-Kunságnak száz kövér gulyája”. A turistacsoport jöttére pedig kihajtják a kiskunfélegyházi Lenin Tsz ménesét. Cimerfa, zombok, cserény, subába burkolódzó juhász. Mindez persze az óriás jurtára emlékeztető Pásztormúzeumban.

Egy nagy ugrással aztán máris a szikes tavaknál vagyunk, Fülöpszállás és Szabadszállás határában. E madárparadicsomban mintegy 80 vadszárnyas faj honos. Fészkelnek itt gémekek, nyári ludak, cankók, szerkók, gulipánok. „A vízparton pedig töméntelen bibic jajgat keservesen”.

Épít és dönt

A nemzet park harmadik nagy mozaikja: Kiskunpuszta. Ez a Dömsöd és Kunszentmiklós környékén levő 11 ezer hektáros terület. A szikes pusztán majdhogynem érintetlenül maradtak a pásztoréptmények: karárok, hodályok, aklok. Itt tanyázik hazánk legnépesebb tűzokcsapata is.

Ezer évvel ezelőtt is olyan volt az alföldi nádas, mint jelenleg Izsák határában a Kolon-tó mocsárvilága. És érintetlen, nyers a táj a fülöpházi és ágasegyházi homokbuckán. Itt még ma is „Épít és dönt a szélvész”. Ugyanúgy, mint a hatodik nagyobb tájegységén a védett területnek, a Tisza egykori árterének növényvilágát őrző lakiteleki Töserdőn.

★

A két megye és hét járás, valamint harminc község határát érintő nemzeti park igazgatósága több mint nyolcvan gazdálkodó szervvel áll rendszeres kapcsolatban. S széles társadalmi bázisra is támaszkodnak. A környező községekben megalakultak a nemzetipark-klubok. Igen jó a kapcsolat a természetbarát szövetségekkel, a tudományos tánc is segíti munkájukat.

Mész G. László